

Fra Køng til det danske Udenrigsministerium

Min morfar **Anders Christian Rasmussen** blev født den 13. november 1872 i Højrup som søn af gårdmand Lars Peter Rasmussen og Maren Jensen i Køng Sogn i Båg Herred, Odense Amt. Anders blev døbt i Køng Kirke den 19. januar 1873. Gudmoderen var gårdmand Anders Larsens datter, Karen, i Ørsted, og de øvrige faddere var gode gårdmænd i Højrup. Anders havde i alt 9 levende og 3 døde søskende.

Anders tilbragte sin første barndom på sine forældres gård. Hans far var medunderskriver af folketællingen for 1880 for Højrup. Det var sædvanligvis landsbyens "spidser", herunder sognefogeden og ejerne af de større gårde, der underskrev folketællingerne.

Kort tid efter folketællingen i 1880 solgte Lars Peter gården i Højrup og købte en gård i Årup. Anders' far blev dog ikke længe på denne gård. Allerede den 3. april 1882 købte han Dalum Vindmølle i Hjallesø By lidt syd for Odense. Det var nok ikke en helt dum beslutning, for faren var ud af møllerslægt. Således var Anders' far en søn fra Turup Mølle nær Assens. Anders blev konfirmeret i Dalum Kirke den 3. oktober 1886. Da havde Anders' far dog solgt møllen året forinden, da han ikke kunne få den til at svare sig.

1888 flyttede Lars Peter Rasmussen og familie fra Odense til København. I folketællingen for København for 1901 er de opført under Vesterbrogade 127 C. 3. sal. th.:

Lars Peter Rasmussen	født den 11. september 1838 i Thurup
Maren Jensen	født den 26. april i Ørsted
Anders Christian Rasmussen	født den 13. november 1872 i Kjøng
Jørgen Peter Rasmussen	født den 21. januar 1878 i Kjøng
Charlotte Dusine Marie Rasmussen	født den 27. december 1892 i København

Lars Peter blev ansat ved Københavns Kødkontrol. Det må have været en betydelig økonomisk og social nedtur for Lars Peter Rasmussen fra at have været gårdejer og møllejer på Fyn til arbejdsmand i København i en lille og beskedne lejlighed på Vesterbro. Han døde den 29. juli 1908 fra adressen på Vesterbrogade 127 C og blev begravet på Vestre Kirkegård, hvor også hans hustru blev begravet 25 år senere.

Anders Christian Rasmussen blev konduktør ved Københavns Sporveje og billetterede først på linie 3, hvor han senere blev vognstyrer. Linie 3, der nu (år 2015) hedder 3A var en ret speciel linie, fordi den ligesom gik på tværs af flere af de andre ruter. Den kunne derfor benyttes til omstigning til disse. Ifølge en artikel i en bog om gamle sporvogne havde linie 3 tilnavnet "lusevognen", en nedsættende hentydning til at ruten gik fra Nørrebro til Vesterbro, hvor der den gang var stor risiko for at få lus!

Anders blev gift med **Ellen Marie Caspersen** den 9.10.1904 i Getsemane Kirke på Vesterbro. I forbindelse med indgåelse af ægteskabet kunne Anders fremvise et attest fra Københavns Sporveje, hvoraf fremgik at Anders kunne forsørge en familie.

Ægteparret boede ved indgåelsen af ægteskabet på adressen Vesterbrogade 127 C, 3. sal. Anders og hans kone fik 3 døtre:

Else født den 22.11.1905 i København (Skydebanegade)

Gerda født den 25.5.1909 i København (Mysundegade)

Karen født den 7.11.1914 i København (Arkonagade)

Familien flyttede en del rundt. Hvis huslejereren satte lejen op, så flyttede Anders til rimeligere lejlighed!!

Antagelig i forbindelse med sin pensionering fra Københavns Sporveje flyttede Anders og hans kone, Ellen Marie, til en lejlighed, hvorfra der var udsigt over Søborg Mose.

Jeg husker min mormor som en sød gammel dame, som med sin lidt knirkende stemme ikke blev træt at mine plagerier om at få læst op af det da netop nyudkomne "Anders And" (vel ca.1947). Hun døde den 2. oktober 1947 efter en hjerneblødning.

Min morfar, Anders Christian Rasmussen, fejrede sin 75 års fødselsdag den 11. november 1947 på sin bopæl. På billedet sidder jeg og min bror forrest. Jeg sidder til venstre!

“Historien” om min karriere i det danske udenrigsministerium, hvor jeg gjorde karriere

Jeg arbejdede i UM, som vi siger, i 40 år og havde på grund af omstændighederne meget afvekslende udstationeringer i det daværende Tjekkoslavakiet, Libyen, Norge, Pakistan, Niger. Jeg vil begrænse mig til begivenhederne i Tjekkoslavakiet fra 1967-71.

Jeg begyndte i UM den 1. februar 1965. Jeg havde “for sjovs skyld” forhørt mig lidt om jobs i forskellige ministerier bl.a. UM. På den tid kunne man vrage og vælge, hvor man ville være ansat og stor var min overraskelse, da ministeriet skriftlig meddelte mig ansættelse i ministeriet denne dato. Jeg havde endda ikke fået mit endelige eksamensbevis. Det fik jeg først meget senere!

Jeg blev placeret i ministeriets økonomiske kontors 4. afdeling og fik som sagsområde OECD og internationale handelsspørgsmål. Efter at have gjort tjeneste i dette kontor og et andet kontor, der førte kontrol med handlen med de daværende kommunistiske østlande, blev jeg sendt til Prag i det daværende Tjekkoslavakiet. Min nu afdøde kone var ikke så begejstret, men var parat til at prøve hvad en sådan udsendelse gik ud på.

Jeg var forinden blevet tudet ørene fulde om alle de fælder, det kommunistiske styre ville sætte op for mig, men blev faktisk lidt skuffet, for der kom ingen tilbud af tvivlsom art. Men jeg fik under min tjeneste i Prag flere håndgribelige beviser på at advarslerne var fuldt berettigede.

Udviklingen medførte, at verdenen fik andet at tænke på. Jeg tænker her på den Sovjetisk ledede besættelse af Tjekkoslavakiet natten mellem den 20. og 21. august 1968 sammen med de andre medlemmer af Warszawapagten undtagen Rumænien.

Min nu afdøde ambassadør var blevet syg kort tid efter min ankomst og sygemeldt, da de bevægede dage i august 1968 nærmede sig. Man havde store overvejelser. Tjekkoslavakiets navn var på alles læber, så man ville gerne have en fra ambassaden med til det møde, der rutinemæssigt bliver afholdt hvert år i august måned for alle DK's ambassadører rundt om i verden, og som er hjemkaldt til dette formål. Man besluttede derfor også at hjemkalde mig. Det ville kun vare 1-2 dage, så posten kunne godt være ubesat i dette korte tidsrum. Der var ellers “kun” to danske kvindelige korrespondenter udsendt samt det tjekkiske personale ansat ved ambassaden.

Da alt åndede fred og ingen fare, tog jeg glad og fro hjem og efterlod min danske kone og vore 2 børn på 5 og 3 år. Vi brugte på den tid kun tjekkiske penge og adkomsten til ambassaden var over broerne over floden Elben, som deler byen i to dele. Vor bolig på den “forkerte” side.

Mens jeg soledede mig i alles opmærksomhed på møderne, kom så besættelsen. Jeg havde taget del i festlighederne i UM, og da møderne altid på den tid sluttede med en stor fest, sov jeg roligt i mine forældres hus i Gentofte, men blev brat vækket op af UM's vagthavende, som bad mig komme til UM med det samme, for russerne havde besat Tjekkoslavakiet. Jeg troede først, at han gjorde grin med mig og sagde vist, at den historie måtte han længere ud på landet med. Men min kollega insisterede, så jeg tog en taxa ind til ministeriet, som på den tid havde til huse på selveste Christiansborg Slot. Der kom jeg ind til UM's direktør, altså ministeriets øverste embedsmand dr. Jur. Paul Fischer, ligesom jeg fik foretræde for udenrigsminister Paul Harling. Jeg husker tydeligt, at Direktøren sagde, at det var en værre redelighed, man havde bragt min familie i, men at jeg omgående måtte forsøge at komme tilbage til Prag. Han havde lige talt med min kone, inden

russerne lukkede alle telefoner, og hun havde været lidt rystet, for hendes hus rystede af alle de tanks, der rullede ind mod Prags centrum!

Jeg tog tilbage til Wien, for alle andre fly var aflyst, og dér traf jeg min svenske kollega, som også havde været hjemme på ferie. Vi lejede i fællesskab 6 busser, som skulle bruges til at evakuere skandinaviske turister, som var strandet i Tjekkiet! Alt var kaos på grænsen, men vi fandt en ubevogtet græseovergang og kørte mod Prag. Det gik fint, til vi var vel ca. 30 kilometer fra Prag, hvor vi blev stanset af de russiske tropper. Deres vejblokade var yderst effektiv, for de havde kørt to tanks op på hver side af vejen og sænket tankenes kanonløb. Jeg og min kollega havde stort besvær med få russerne til at respektere mit smukke håndkalligraferede røde diplomatpas, og i regnen løb noget af den håndskrevne tekst ud. Det var nok en af grundene til, at man snart efter fik dem udskiftet med maskinskrevne diplomatpas. Disse pas er ikke så pæne som de gamle, men nok mere effektive.

Hvordan vi kom ind i Prag husker jeg ikke, men næste dag gik vi i gang med at evakuere strandede skandinaviske turister, og dem var der mange af. Det skete med udgangspunkt i den svenske ambassade, som lå og stadig ligger strategisk lige ved indkørslen til Prags slot (Hradtjany). Så snart en bus var fyldt op, kørte den ud med en diplomatbil foran og en diplomatbil bagved mod Østrig, og sådan sank antallet af strandede skandinaviske turister hurtigt!

Jeg selv havde fået en lang næse, for min kone og vore to børn havde ikke turde løbe an på, at jeg kom tilbage, så hun havde "nasset" sig på en hollandsk konvoj, som den norske SAS mekaniker, der boede lige i nærheden, havde kørt hende og børnene ind til. Den hollandske ambassade lå og ligger på den "rigtige" side af floden, så det var let nok, men de ville kun køre min kone til grænsen mellem Tjekkioslovakiet i Tyskland, hvor hun og børnene blev sat af. Der stod hun ud med hylende unger, men heldigvis løb hun ind i den amerikanske militærattache, som hun satte ind i situationen. Jeg skal her blot tilføje, at i Prag var der dengang kun en lille vestlig koloni, så alle kendte hinanden. Det tog ikke oberst Pahl lang tid at få fremskaffet to diplomatbiler fra det amerikanske generalkonsulat i München. I den ene bil var min kone og i den anden en amerikansk dame med bleer og bolsjer! Da min kone var norskfødt, bad hun om at blive fløjet til Norge (Oslo), hvor hendes forældre boede. Nogle måneder senere, da alt var blevet mere roligt, kom hun og børnene tilbage til Prag med fly. Jeg er aldrig blevet præsenteret for nogen regning hverken fra dansk eller amerikansk side for den service der blev ydet os!

Mine næsten 4 år i Prag var ingenlunde kedelige men "krydret" med mange tildragelser såsom den første selvafrænding af en ung tjekke ved navn Jan Palach og udvisning af den danske landbrugsattache og afhopningen af den tjekkiske ambassadør i København og underskrivelsen af en samarbejdsaftale med DK og Tjekkiet, ja endda dåben af vor yngste søn Bjørn Erik Ebert, som blev født i Prag den 12. oktober 1969 og døbt den 21. december 1969 af den tilrejsende canadiske festpræst der til overmål hed Hugh Christmas (gudstjenester blev på den tid udført af tilrejsende allierede præster fra det da besatte Tyskland).

Dåben af vor yngste søn kan suppleres med, at Bjørn Erik blev budt velkommen på tjekkisk til det socialistiske paradisi! Vi fejrede hans 40 års fødselsdag i Prag for nogle år siden, hvor vi endda var indlogeret på et 5 stjernet hotel, der hedder "IronGate". For en person, der har oplevet tiden både før og efter, klinger dette navn af noget helt specielt.

Afskeden fra Prag var helt speciel. Vore norske, svenske og finske kollegaer gav os en afskedsfest som blev holdt i den svenske ambassadørs residens (hun var også med).

UMP (udenrigsministeriets pensionistforening) arrangerede en tur for medlemmerne af denne forening for nogle år siden, hvor jeg også deltog og under et møde i det tjekkiske UM, blev der arrangeret et møde, hvor en tjekkisk ung diplomat udtalte til undertegnede, at begivenhederne i februar 1948 var “et kommunistisk” kup!!

Kurt Ebert, 2015.

Kurt Ebert
Philip Schous Vej 19, 2.th.
2000 Frederiksberg
Email: kurt@ebert.dk